

УДК 657.1:005.961:334.012.64:005.21(477)

Шахова С.А.,

*студентка, ННІ Економіки і права, 3 курсу, спец.051 «Економіка»,
Харківський національний університет імені Семена Кузнеця,
Науковий керівник – Безкоровайна Л.В. – к. е. н.,
доцент кафедри обліку і бізнес-консалтингу*

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК У КРИЗОВИХ УМОВАХ: РОЛЬ КОНСАЛТИНГОВИХ КОМПАНІЙ У ДОПОМОЗІ МАЛИМ І СЕРЕДНІМ ПІДПРИЄМСТВАМ

Бухгалтерський облік – ключовий елемент роботи малих та середніх підприємств, що забезпечує фінансову прозорість і законність. В умовах кризи та невизначеності підприємства потребують допомоги у регулюванні, прогнозуванні та адаптації до нових українських реалій. Консалтингові компанії стають важливими партнерами, допомагаючи оптимізувати бухгалтерські процеси, розвивати нетворкінг, знаходити нові контакти й актуальні джерела інформації. Бізнесу доводиться виходити на нові, часто закордонні ринки, що вимагає підтримки кваліфікованих фахівців. Залишається актуальним питання фінансового обліку та сплати податків. Також потрібні консультації з релокації, відновлення виробництва, налаштування операційних процесів, оновлення логістики та підвищення ефективності діяльності [1]. Консалтинг – це експертна підтримка бізнесу у фінансових, юридичних та технологічних питаннях. Головною метою є допомога підприємствам досягти стратегічних цілей, забезпечуючи їх актуальною та обґрунтованою інформацією для вирішення ключових управлінських завдань [2]. Попит на консалтингові послуги зростає через потребу бізнесу у кваліфікованій допомозі та розробці нових рішень для вдосконалення процесів. На відміну від аутсорсингу, консалтинг спрямований на стратегічні зміни [3]. Зростання конкуренції, розвиток підприємництва та ускладнення фінансово-бухгалтерських процедур стимулюють цей попит. Малі та середні підприємства є рушіями розвитку економіки, проте вони постійно змушені швидко адаптуватися до змін у податках, фінансовій звітності та управлінні грошовими потоками. У складних економічних умовах залучення фахівців допомагає бізнесу зменшити фінансові ризики, уникнути штрафів і забезпечити прозорість фінансів. Основні завдання бухгалтерського консалтингу включають налаштування внутрішньої документації, консультації з обліку первинних документів, підтримка у плануванні діяльності, аналіз податкових ризиків, допомога у складанні звітності та проведення тренінгів для персоналу [4]. Консалтингові фірми спеціалізуються на веденні та відновленні бухгалтерського обліку підприємств, а також на проведенні внутрішнього аудиту. Важливо пам'ятати, що бухгалтерський консалтинг – це комплексний сервіс та охоплює реєстрацію компаній у податкових органах, відкриття рахунків, вибір оптимальної системи оподаткування, організацію внутрішнього обліку, впровадження облікових програм і консультування з ведення документів. Серед основних напрямів — податкове планування та оптимізація,

а саме допомога у плануванні операцій, мінімізація податкових витрат і складання звітності. Консультанти також проводять внутрішні перевірки, контролюють фінансові потоки, аналізують законність операцій, проводять навчання персоналу через тренінги та консультації. Для аграрного сектору пропонують фінансовий супровід, контроль розрахунків і спеціалізовані облікові програми. Юридичний супровід включає ліквідацію, поділ, об'єднання підприємств і відкриття філій. Більше того з'являються щонайбільше запитів щодо цифровізації процесів і зростання його ролі у підвищенні економічної ефективності бізнесу, що складає сучасний тренд бухгалтерського консалтингу. Очікуються нові тренди, які вплинуть на діяльність малого та середнього бізнесу, серед них – цифрова трансформація бізнес-процесів, активне використання нейромереж і чат-ботів, впровадження ESG-звітності за міжнародними стандартами (SASB, GRI). Автоматизація електронного документообігу (e-Invoicing, e-Reporting) дозволяє скоротити витрати, мінімізувати ризики помилок і підвищити безпеку даних [5]. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» створює основу для переходу на цифрову звітність. У цьому напрямку важливою практикою стає безпаперовий облік, який допомагає скоротити витрати, пришвидшити платежі, спростити податкову звітність і забезпечити безпечний доступ до даних через хмарні системи. У кризових умовах консалтингові компанії допомагають бізнесу впровадити електронний документообіг, автоматизувати облік, аналізувати фінансовий стан, адаптуватися до змін ринку, оптимізувати витрати і розробляти антикризові стратегії, гарантуючи об'єктивність і конфіденційність. Незалежність і неупередженість консультантів гарантують об'єктивність у розробці антикризових стратегій, а конфіденційність сприяє довірі з боку клієнтів [6].

Таким чином, консалтингові компанії стають надійними партнерами для МСП у кризових умовах, допомагаючи їм зберігати стабільність, впроваджувати інновації та розвиватися. Сучасні технології в обліку дозволяють підприємствам швидше адаптуватися, ефективніше управляти фінансами й будувати основу для сталого зростання.

Список використаних джерел

1. YC.Market, K. (2024). Аналіз консалтингового ринку в Україні. Отримано з <https://blog.youcontrol.market/analiz-konsaltinghovogho-rinku-v-ukrayini/>
2. Гаман, Н. (2022). КОНСУЛЬТУВАННЯ ЯК СИСТЕМА ПІДТРИМКИ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ. *Derzhavne Upravlinnya Udoskonalennya ta Rozvytok*, 1-16.
3. Кесарчук, Г. С., Йолтуховська, О. Ю., & Сабов, Н. М. (2022). Консалтинговий бізнес в Україні: особливості становлення, проблеми та перспективи розвитку. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*, 1(59), 112-117.
4. Hnatyshyn, L., Matskiv, H., & Prokopyshyn, O. . (2023). Бухгалтерський консалтинг як інструмент управління підприємством. *Bulletin of Lviv National Environmental University. Series" AIC Economics"*(30), 44-49.
5. Пономарьова, Н. А., Лоскоріх, Г. Л., & Шебеуштьє, Е. Г. . (2025). АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ ДО ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ. *Scientific notes of Lviv University of Business and Law*(44), 56-66.
6. Олійник, О. М., Бікулов, Д. Т., Маркова, С. Ст, Головань, О. О., Петрова, К. Ст, Маказан, Є. Ст, & Сухарева, К. Ст. (2025). Бізнес консалтинг.